

OPIKELUHUOLTOSUUNNITELMA 2016

Perusopetus

Sisällys

1 Oppilashuollon tavoitteet ja toimintaperiaatteet	4
2 Oppilashuollon kokonaistarve ja käytettävissä olevat oppilashuoltopalvelut	5
3 Yhteisöllinen oppilashuolto ja sen toimintatavat	6
3.1 Oppilashuoltoryhmät (Ohjausryhmä, KOR, MAR)	6
3.2 Ohjaus ja nivelvaiheyhteistyö	9
3.2.1 Ohjaus ja niveltäminen perusopetuksessa	9
3.2.2 Prosessin kulku nivelvaiheessa	9
4 Yksilökohtainen oppilashuolto	11
4.1 Yksilökohtainen oppilashuoltoprosessi	11
4.2 Oppilashuoltokertomusten laatiminen	13
4.3 Oppilashuoltorekisterin salassapito- ja kirjaamiskäytänteet	13
5 Oppilashuollon monialaiset palvelut	13
5.1 Kouluterveydenhuolto	14
5.2 Psykososiaaliset palvelut — koulupsykologi ja koulukuraattori	14
5.3 Tulkitsemis- ja avustajapalveluiden tuki	17
5.4 Kouluruokailu	17
5.5 Koulukuljetus	17
5.6 Oppilashuolto ja lastensuojelu	18
5.7 Perheneuvola	19
5.8 Lasten- ja nuorisopsykiatrian poliklinikka	20
5.9 Nuorten päihde- ja mielenterveystyö	20
5.10 Nuorisopalvelut	21
5.11 Koulupoliisi	22
5.12 Muita tukipalveluja	22
6 Turvallinen arki	23
6.1 Turvallisuuden edistäminen	23

6.2 Toiminta äkillisissä kriiseissä ja uhka- ja vaaratilanteissa	23
6.3 Oppilaiden suojaaminen väkivallalta, kiusaamiselta ja häirinnältä	23
6.4 Käyttäytymisohjeet ja seuraamukset	24
6.5 Poissaolojen seuranta	24
7 Yhteistyö oppilaiden ja heidän huoltajiensa kanssa	26
7.1 Oppilaan vaikuttamismahdollisuudet koulu yhteisössä	26
7.2 Kodin ja koulun välinen yhteistyö	26
7.3 Huoltajille tiedottaminen	26
7.4 Tiedonsaanti	27
8 Oppilashuoltotyön toteuttaminen ja seuranta	27
8.1 Oppilashuoltoryhmän työn arviointi	27
8.2 Ennaltaehkäisevän oppilashuoltotyön arviointi koko koulu yhteisön tasolla	27
Oppilashuoltoa ohjaavat asiakirjat	29

1 Oppilashuollon tavoitteet ja toimintaperiaatteet

Oppilashuolto kuuluu kaikille kouluyhteisössä työskenteleville. Oppilashuollolla tarkoitetaan oppilaan hyvän oppimisen, hyvän psyykkisen ja fyysisen terveyden sekä sosiaalisen hyvinvoinnin edistämistä ja ylläpitämistä. Sitä toteutetaan ensisijaisesti ennalta ehkäisevänä, koko oppilaitosyhteisöä tukevana monialaisena yhteisöllisenä ja yksilökohtaisena oppilashuoltona oppilaiden ja heidän huoltajiensa, opetus-, sosiaali- ja terveystoimen ja muiden tahojen (palveluverkostojen) kanssa.

Oppilashuollon psykososiaalisista palveluista vastaavat koulukuraattori ja -psykologi sekä psykiatrinen sairaanhoitaja. Terveysthuollon palveluista vastaa kouluterveydenhoitaja ja -lääkäri. Oppimisen ja ohjaamisen palveluista vastaa opetushenkilöstö rehtorin johdolla.

Oppilashuollon tavoitteena on

- edistää oppilaiden oppimista, terveyttä ja hyvinvointia
- edistää oppilaiden osallisuutta
- ehkäistä ongelmien syntyä korjaavan työn sijaan
- edistää koulun ja opiskeluympäristön hyvinvointia, terveellisuutta ja turvallisuutta, esteettömyyttä, yhteisöllistä toimintaa sekä kodin ja koulun yhteistyötä
- mahdollistaa varhainen, matalan kynnyksen tuki tarvitseville
- tukea yksilöä yhteisöä kehittämällä
- tukea kouluyhteisön ja opettajan työtä.

Oppilas- ja opiskelijahuoltolaki tuo huomioon erilaisia näkökohtia myös lasten ja nuorten hyvinvointisuunnitelmaan, joka puolestaan vaikuttaa oppilas- ja opiskelijahuoltosuunnitelmaan. Oppilashuollon kuntakohtainen suunnitelma ja lasten ja nuorten hyvinvointisuunnitelma ovat kiinteässä yhteydessä toisiinsa; lasten ja nuorten hyvinvointityön arvot ja periaatteet on johdettu kunnan strategiasta sekä Lastensuojelulain (417/2008) ja Lapsen huoltolain (361/1983) sekä oppilas- ja opiskelijahuoltolain (1287/2013) periaatteista. Tavoitteena on toimia mahdollisimman varhain, avoimesti ja yhteistyössä, jotta perheet, lapset ja nuoret saavat suunnitelmallista, oikea-aikaista ja moniammatillisesti asiantuntevaa palvelua ylläpitämään ja lisäämään heidän hyvinvointiaan. Lasten ja nuorten hyvinvoinnin kehittämisen lähtökohdaksi on jatkuvan prosessin periaate.

2 Oppilashuollon kokonaistarve ja käytettävissä olevat oppilashuoltopalvelut

Oriveden kaupungin esi- ja perusopetuksessa on yhteensä noin 1050 oppilasta. Alakouluja on viisi ja yläkouluja yksi. Oppilashuollon kokonaistarve on Orivedellä jonkin verran maan keskiarvoa suurempi. Asiaan vaikuttavat paikkakunnan sosioekonomiset taustatekijät, kuten teollisuuden väheneminen, avioerojen yleisyys, suuri alkoholinkulutus, matala koulutus- ja palkkataso.. Tilastokeskuksen vuoden 2014 tietojen mukaan Oriveden kaupungissa kasvatusta- ja perheneuvolan asiakkaita on 134 tuhatta asukasta kohti, kun luku Pirkanmaalla on 90 tuhatta asukasta kohti. Asiakkaiden määrä on lisäksi kasvanut merkittävästi edellisestä vuodesta, jolloin luku Orivedellä oli 104. Vastaava tilanne ja negatiivinen kehitys näkyy myös lastensuojelun avohuollollisten tukitoimien piirissä olleiden määrässä. Oriveden kouluissa tehostetun ja erityisen tuen tarve näyttää keskimääräistä suurempana sekä varhaiskasvatuksessa että perusopetuksessa. Tilastokeskuksen v. 2014 tilastossa Oriveden tehostettua ja erityistä tukea saavien oppilaiden määrä on 17,8% kokonaisoppilasmäärästä, kun se Pirkanmaalla on 13,8%.

Oriveden perusopetuksen oppilashuoltopalveluja toteutetaan yhteistyössä koulutoimen ja siihen kuuluvien kuraattorin, koulupsykologin ja psykiatrisen sairaanhoitajan lisäksi Tampereen seudun yhteistoiminta-alueen kouluterveydenhoitaja-, koululääkäri- sekä sosiaalitoimen palveluiden kesken.

Oppilashuollon palveluita kohdennetaan yhteisölliseen sekä oppilaskohtaiseen oppilashuoltotyöhön. Oppilashuollon toteutumista seurataan ja arvioidaan koulun omassa koulukohtaisessa oppilashuoltoryhmässä (KOR) sekä kaupungin oppilashuollon ohjausryhmässä vuosittain. Oppilashuoltoa arvioidaan ja kehitetään tarvittavaan suuntaan oppilailta, huoltajilta, koulutoimen ja oppilashuoltohenkilökunnan antaman palautteen perusteella.

Käytettävissä olevat palvelut

- psykologipalvelut: koulupsykologi sekä Tampereen kaupungin yhteistoiminta-alueen Oriveden perheneuvolan psykologit
- kuraattoripalvelut: Koulukuraattorin palveluihin ovat oikeutettuja esi- ja perusopetuksen sekä lukiokoulutuksen lisäksi Orivedellä olevan ammatillisen koulutuksen Tredun toimipisteen opiskelijat
- psykiatrisen sairaanhoitaja: Oriveden koulutoimen sekä Tampereen yhteistoiminta-alueen työntekijä
- terveydenhoitajat: vastaanotto koulukohtaisina ajankohtina
- palveluiden kohdentaminen: oppilaat ja kouluyhteisö, kehittäminen ja seuranta

Opiskeluhuollon kokonaistarpeen arvioinnissa on huomioitava:

- opiskeluhuollon seurannassa, kehittämisessä ja toteuttamisessa vaadittava opetushenkilöstön ja opiskeluhuollon palveluiden asiantuntijoiden työpanos
- lasten ja nuorten terveyttä ja hyvinvointia sekä elinoloja koskeva seurantatieto
- oppilaitosyhteisön ja -ympäristön tarpeet, asuinalueen erityispiirteet sekä tehostettua ja erityistä tukea tarvitsevien oppilaiden määrä oppilaitoksessa
- oppilailta ja huoltajilta sekä opetus- ja opiskeluhoitohenkilöstöltä saatava tieto

3 Yhteisöllinen oppilashuolto ja sen toimintatavat

Yhteisöllisellä oppilashuollolla tarkoitetaan toimintakulttuuria ja toimia, joilla koko koulu yhteisössä edistetään oppilaiden oppimista, hyvinvointia, terveyttä, sosiaalista vastuullisuutta, vuorovaikutusta ja osallisuutta sekä oppimisympäristön terveellisyyttä, turvallisuutta ja esteettömyyttä. Yhteisöllistä oppilashuoltoa toteuttavat kaikki koulu yhteisön toimijat yhteistyössä oppilaiden ja näiden huoltajien sekä muiden sidosryhmien kanssa. Yhteistyötä tehdään myös nuorten ohjaus- ja palveluverkoston sekä lasten ja nuorten hyvinvointiryhmän kanssa.

3.1 Oppilashuoltoryhmät

Oriveden kaupungissa toimii yhteinen monialainen oppilashuollon ohjausryhmä. Se vastaa yleisestä suunnittelusta, kehittämisestä, ohjauksesta ja arvioinnista. Kussakin koulussa on oma, koulukohtainen oppilashuoltoryhmänsä (KOR), joka käsittelee koulun yleisiä oppilashuoltoasioita. Kunkin oppilaan henkilökohtaisia asioita käsitellään erikseen koottavassa yksilökohtaisessa oppilashuoltoryhmässä (MAR).

Oppilashuollon kaupunkitasoinen ohjausryhmä

Kuntatasolla oppilashuoltotyön suunnittelusta, kehittämisestä, ohjauksesta ja arvioinnista huolehtii kuntakohtainen oppilashuollon ohjausryhmä, joka on lain edellyttämä oppilashuollon monialainen työryhmä. Puheenjohtajana ja koollekutsujana toimii kasvatus- ja opetusjohtaja. Ohjausryhmän jäseniä ovat perusopetuksen rehtoreiden edustaja, koulukuraattori, koulupsykologi, erityisopettajien edustaja, esiopetuksen edustaja sekä lukiokoulutuksen edustaja. Lisäksi kasvatus- ja opetusjohtaja voi tarvittaessa nimetä ohjausryhmään muita asiantuntijoita.

Ohjausryhmän tehtävät ja tavoitteet ovat:

- Paikallisen monialaisen yhteistyön suunnitleminen ja toteuttaminen
- Oppilaan yhtenäisen koulupolkuja tukevan oppilashuollon suunnitleminen
- Alueellisista ilmiöistä keskusteleminen ja niihin reagoiminen ennaltaehkäisevästi
- Ennaltaehkäisevän oppilashuollon ja pedagogisen yhteistyön suunnittelu ja koordinointi
- Nivelvaiheyhteistyön suunnittelu ja kehittäminen sekä muiden oppilashuollollisten yhteisten toimintatapojen ja -mallien luominen
- Oppilashuoltotyön arvioiminen, arviointi- ja kehittämismallin suunnittelu

Koulun oppilas- ja opiskelijahuoltoryhmä (KOR)

Koulun yhteisöllisestä oppilashuollon suunnittelusta, kehittämisestä, toteuttamisesta ja arvioinnista vastaa koulukohtainen oppilashuoltoryhmä (KOR). Ryhmä käsittelee kouluyhteisön oppilashuollollisia asioita ja kokoontuu säännöllisesti noin kaksi kertaa lukukaudessa kaikilla kouluilla. Koulun oppilashuoltoryhmää johtaa rehtori. Ryhmään kuuluvat lisäksi rehtorin nimeämät edustajat opettajakunnasta, erityisopetuksesta, oppilashuollosta sekä koulu-/opiskelijaterveydenhuollosta. Ryhmän kokoonpano vaihtelee käsiteltävän aiheen mukaan, tarvittaessa kokouksiin kutsutaan muiden alojen asiantuntijoita. Ryhmän keskeinen tehtävä on yhteisön hyvinvoinnin ja turvallisuuden edistäminen sekä muun yhteisöllisen oppilashuollon toteuttaminen.

Oppilashuoltoryhmä seuraa ja tukee sekä yhteisön että yksilön hyvinvointia. Oppilashuoltoryhmä koordinoi koulun ja opetusryhmien yhteisöllistä tuen tarvetta sekä oppilaiden fyysistä, psyykkistä ja sosiaalista tukea. Oppilashuoltotyössä edistetään kasvu- ja oppimisympäristön terveyttä ja turvallisuutta. Oppilashuoltoryhmän tehtäviin kuuluvat ennaltaehkäisevä työ ja varhainen puuttuminen sekä koulun oppilashuollon käytäntöjen kehittäminen. Oppilashuoltoryhmä koordinoi myös kehittämistä, sekä seuraa ja arviointi oppilashuollon toteutumista oppilaan ja yhteisön kokonaisvaltaisen hyvinvoinnin tukemiseksi. Oppilashuollon toiminnan ohella hyvinvointia tuetaan ohjauksen sekä oppimisen ja koulunkäynnin tukimuodoin. Lisäksi oppilaan oppimisen ja kasvun yleisen, tehostetun ja erityisen tuen osalta liittyvä tuen tarpeen arviointi, suunnittelu ja seuranta on osa oppilashuoltotyötä. Koulun monialaisessa oppilashuoltoryhmässä käsitellään pedagogiset arviot ja selvitykset ennen tehostetun tai erityisen tuen antamista tai päättämistä.

KOULUN YHTEISÖLLINEN OPPILASHUOLTORYHMÄ (KOR), TOIMINTAMALLI

1. Rehtori kirjaa koulukohtaiseen oppilashuoltosuunnitelmaan / vuosisuunnitelmaan yhteisölliseen oppilashuoltoon kuuluvat asiat yhdessä työntekijöiden kanssa.

Turvallisuuden, terveellisuuden ja hyvinvoinnin edistämisen järjestäminen ja toimintatavat, kuten:

- työrauha ja järjestyssäännöt
 - yhtenäiset toimintatavat eri oppimisympäristöissä ja välitunneilla
 - oppitunteihin liittyvät turvallisuusohjeet ja tietoturva
 - poissaolojen seuraaminen ja niistä ilmoittaminen ja niihin puuttuminen
 - tet-jaksoihin liittyvä turvallisuus
 - koulumatkat, koulukuljetukset ja odotteluajat
 - tapaturmien ennaltaehkäisy, ensiavun järjestäminen ja hoitoonohjaus
 - tupakkatuotteiden, alkoholin ja muiden päihteiden käytön ehkäiseminen ja käyttöön puuttuminen
 - suunnitelma oppilaiden suojaamiseksi väkivallalta, kiusaamiselta ja häirinnältä
 - toimintatavat äkillisissä kriiseissä, uhka- ja vaaratilanteissa sekä kouluympäristön ja -yhteisön hyvinvoinnin harjoitukset ja tarkastukset
- Yhteistyö huoltajien kanssa, oppilaan ohjauksessa, koulutuksen siirtymävaiheissa ja jatko-opintojen suunnittelussa, terveysneuvonnan ja terveystiedon välillä, koulun ulkopuolisten lasten ja nuorten hyvinvointia edistävien tahojen kanssa

2. Rehtori kutsuu KOR:in koolle.

- 1 krt lukukaudessa /tarvittaessa
- kokousaihe vuosisuunnitelmasta tai koulun ajankohtaiset tarpeet
- kutsuu aiheeseen liittyvät osallistujat
- sovitut asiat kirjataan muistioon lyhyesti, tallennetaan U:asemalle

3. Yhteisölliseen oppilashuoltoon liittyvien asioiden käytännön toteuttaminen

4. Yhteisöllisen oppilashuollon toiminnan seuraaminen, kehittäminen ja arviointi yhteistyössä oppilaiden, huoltajien ja yhteistyökumppaneiden kanssa

5. Toimintatapojen muuttaminen tarvittaessa

Yhteistyökumppaneita voivat olla esim.

- nuoriso-, liikunta-, sosiaali- ja tekninen toimi
- etsivä nuorisotyö, perheneuvola
- palo- ja pelastuslaitos
- kouluruokailupäällikkö, talonmies, tilapalvelu / päivystys 0400630252
- seurakunnat
- kerhot, järjestöt, yritykset, kyläyhdistykset, urheilu- ja taideseurat
- TVT-tuki, työsuojelupäällikkö
- koulukuljetusvastaava
- terveydenhoitaja/erikoissairaanhoito
- poliisi
- muut koulut ja oppilaitokset, kansalaisopisto
- nepsy-tiimi

3.2 Ohjaus ja nivelvaiheyhteistyö

3.2.1 Ohjaus ja niveltäminen perusopetuksessa

Ohjaustoimintaan osallistuu koulun koko henkilöstö. Ohjaustoiminnan tarkoituksena on tukea oppilaan onnistumista perusopetuksen eri vaiheissa, vahvistaa opiskelutaitoja ja itseohjautuvuutta sekä kehittää oppilaan valmiuksia tehdä opintojaan koskevia valintoja. Opintojen edetessä työelämään tutustumisen ja tulevaisuuden vaihtoehtojen suunnittelemisen merkitys kasvaa. Ohjauksella vahvistetaan myös yhteistyötaitoja sekä kykyä toimia erilaisissa ryhmissä ja ottaa vastuuta omasta ja yhteisestä työstä. Ohjauksen tehtävänä on osaltaan estää oppilaiden syrjäytymistä ja edistää tasa-arvoa.

Ohjaustoiminta muodostaa koko perusopetuksen kestävä jatkumon, jonka toteutuminen taataan siten, että ohjaustyöhön osallistuvat opettajat toimivat yhteistyössä oppilaan opintopolun aikana ja opiskelun nivelvaiheissa. Kaikkien opettajien tehtävänä on ohjata oppilasta oppiaineiden opiskelussa sekä auttaa häntä kehittämään oppimaan oppimisen taitojaan ja oppimisen valmiuksiaan sekä ennaltaehkäistä opintoihin liittyvien ongelmien syntymistä. Jokaisen opettajan tehtävänä on oppilaiden persoonallisen kasvun, kehityksen ja osallisuuden tukeminen. Erityistä tukea tarvitsevien ohjaukseen ja nivelvaiheiden sujuvuuteen kiinnitetään erityistä huomiota.

3.2.2 Prosessin kulku nivelvaiheessa

Esiopetuksesta alakouluun

Kouluihin tulee oppilaita vuosittain useista eri esiopetuspisteistä sekä kouluilta että päiväkodeista.

Esi- ja perusopetuksen kesken käydään siirtyvien oppilaiden ryhmien muodostamista ja tilannetta läpi yhteistyössä oppilashuoltohenkilöstön kesken. Kaikki koulutulokkaat käydään rehtorin toimesta läpi esiopettajan/ erityislastentarhanopettajan kanssa. Tämän jälkeen koulun erityisopettaja ja/tai koulupsykologi vierailee tutustumassa tarpeellisiksi arvioituissa esiopetusryhmissä ja on mukana tarvittaessa. Koulujen rehtorit, koulupsykologi ja tarvittaessa muu asiantuntija (esim. perheneuvola) valmistelevat mahdolliset pienryhmäpaikat koulutulokkaille. Esiopetus toimittaa koululle lasten henkilökohtaiset esiopetuksen oppimissuunnitelmat. Mahdollisuuksien mukaan esiopettaja käy myös vierailemassa koululla syksyn aikana.

Alakoulusta yläkouluun

6.luokka: Toimenpiteet alakoulussa

Tuettujen oppilaiden asiakirjojen päivittäminen wilmassa. (luokanopettajat; maaliskuuhuhtikuu)

Tiedonsiirtolomakkeen täyttäminen

- luokanopettaja
- huoltaja
- oppilas

6.-luokkalaisille ja heidän huoltajilleen tarkoitettu vanhempainilta yläkoululla (opettajat, opo, erityisopettaja, kuraattori, terveydenhoitaja; huhtikuu)

6.-luokkalaisten tutustumispäivä yläkouluun (toukokuu)

Tiedonsiirtopalaveri alakouluilla tiedonsiirtolomakkeen avulla (huhtitoukokuu)
Paikalla luokanopettaja opinto-ohjaaja erityisopettaja kuraattori psykiatrinen sairaanhoitaja tarvittaessa rehtori ja koulunkäynninohjaaja

Opon pitämä oppitunti 6.-luokkalaisille yläkouluelämästä

7.luokka Toimenpiteet yläkoulussa

Oppilaiden jakaminen ryhmiin (opo tai erityisopettaja, kuraattori, psykiatrinen sairaanhoitaja)

Ensimmäinen koulupäivä yläkoulussa (koulunkäynnin käytänteet; luokanvalvojat)

Toimintapäivä (ryhmyttäminen, luokanvalvojat, opo, erityisopettaja ja muut yhteistyökumppanit)

Oppimaan oppimisen taidot eri oppiaineissa (aineenopettajat, opo, erityisopettaja)

Vanhempainilta (syyskuu; luokanvalvojat, opo, erityisopettaja, kuraattori, terveydenhoitaja)

Tutustumisvartit (syyskuu; luokanvalvojat)

Tiedonsiirto jatko-opintoja varten;

opo

Yläkoulusta toiselle asteelle

Tukea tarvitsevat oppilaat kartoitetaan 8. luokalla ja varmistetaan oppilaalle jatko-opintoihin liittyvät oppilahuollolliset palvelut, kuten tarvittavat tutkimukset ja lausunnot.

Opinto-ohjauksessa käsitellään jatko-opintoaiheita 8. ja 9. luokalla.

- Opinto-ohjaaja käy jokaisen 9. luokkalaisten oppilaiden kanssa keskustelun jatko-opintoihin liittyen tarvittaessa yhteistyössä huoltajien kanssa.

- 9. luokkalaisten huoltajille järjestetään jatko-opintomessut koskien jatko-opintovaihtoehtoja ja yhteishaun toteuttamista.
 - Yhteishaun tekevät kaikki 9. luokkalaisten yhdessä opinto-ohjaajan kanssa ja muulla huoltajan kanssa sovitulla tavalla.
 - Jälkiohjausta varten opinto-ohjaajat päivystävät kesäkuussa ja tarkistavat kaikkien oppilaiden haun toteutumisen ja tarvittaessa ottavat yhteyttä oppilaisiin ja etsivään nuorisotyöhön.
 - Alkukysyn aikana opinto-ohjaajat tarkistavat yhteistyössä etsivän nuorisotyön kanssa, että kaikki oppilaat ovat aloittaneet toisen asteen opinot.
- Tiedonsiirto toisen asteen oppilaitokseen tehdään yhteistyössä vastaanottavan oppilaitoksen, oppilaan ja huoltajan kanssa.

4 Yksilökohtainen oppilashuolto

4.1 Yksilökohtainen oppilashuoltoprosessi

Koulun henkilökunta ja oppilashuollon ammattilaiset huolehtivat kouluympäristön terveydestä ja turvallisuudesta ja seuraavat oppilaiden hyvinvointia. Oppilashuollosta tiedotetaan oppilaita ja huoltajia. Tarvittaessa koulun henkilökunta, oppilas tai huoltaja voi pyytää oppilashuollolta apua oppilaan hyvinvoinnin tukemiseksi. Tällöin perustetaan tilannekohtaisesti moniammatillinen oppilashuoltoryhmä (MAR). Yksilökohtainen oppilashuolto edellyttää aina oppilaan ja tarpeen niin vaatiessa huoltajan suostumusta (esim. Wilma-viestin). Oppilaan osallisuus, toivomukset ja mielipiteet otetaan huomioon häntä koskevissa toimenpiteissä ja ratkaisuissa oppilaan iän, kehitystason ja muiden henkilökohtaisten edellytysten mukaisesti. Suostumusta ei sen sijaan tarvita yleiseen, tehostettuun ja erityiseen tukeen liittyviin käsittelyihin ja selvitysten laadintaan. Oppilashuoltoon liittyvät toimenpiteet kirjataan oppilashuoltokertomukseen.

Yksilökohtaisessa oppilashuoltoasian käsittelyssä asiantuntijaryhmä kootaan tarpeen mukaan. Se sisältää yksittäiselle oppilaalle suunnatut

- koulu- ja oppilasterveydenhuollon palvelut
- oppilashuollon psykologi- ja kuraattoripalvelut
- monialaiset yksilökohtaiset oppilashuollon palvelut
- erityislaitoksissa järjestettävät sosiaali- ja terveystyöpalvelut.

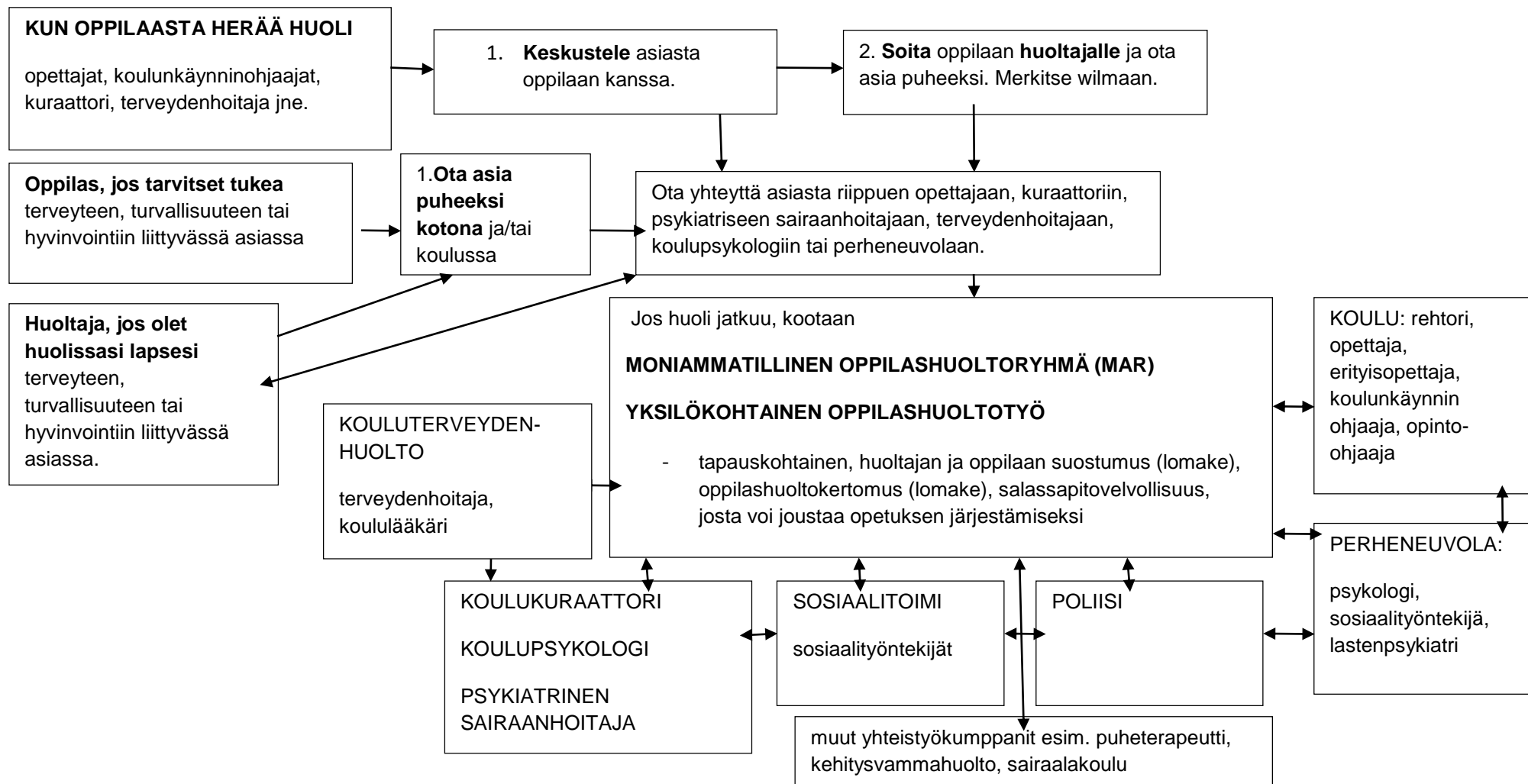
Oppilashuollon prosessi silloin, kun ennalta ehkäisevät ja yleisen tuen tukitoimet eivät riitä

Moniammatillisen oppilashuoltoryhmän (MAR) kokoaminen

Se, jolla huoli oppilaasta herää, on velvollinen kokoamaan moniammatillisen oppilashuoltoryhmän. Moniammatillisen oppilashuoltoryhmän kokoaminen voi tulla kyseeseen myös silloin, kun on kyse oppilaan hyvinvointiin ja/tai terveyteen liittyvästä seuranta- tai arviointipalaverista tai konsultoinnista. Yksilökohtaista

oppilashuoltopalaveria varten on pyydettävä opiskelijan tai huoltajan suostumus. Lupalomake löytyy Wilmasta. Ryhmän kokoontuminen ja käsitellyt asiat vastuuhenkilö kirjaa oppilashuoltokertomukseen.

YKSILÖKOHTAINEN OPPILASHUOLTO, MONIAMMATILLINEN OPPILASHUOLTORYHMÄ (MAR)

4.2 Oppilashuoltokertomusten laatiminen

Yksittäistä oppilasta koskevan asian käsittelystä asiantuntijaryhmässä laaditaan oppilashuoltokertomus. Ryhmän vastuhenkilö kirjaa yksilökohtaisen oppilashuollon järjestämiseksi ja toteuttamiseksi välttämättömät tiedot oppilashuoltokertomukseen. Kirjauksia voivat tehdä myös muut asiantuntijaryhmän jäsenet. Kertomus laaditaan jatkuvaan muotoon, joka etenee aikajärjestyksessä.

Kertomukseen kirjataan seuraavat asiat:

- yksittäisen oppilaan nimi, henkilötunnus, kotikunta ja yhteystiedot sekä alaikäisen oppilaan huoltajan tai muun laillisen edustajan nimi ja yhteystiedot
- asian aihe ja vireillepanija
- oppilaan tilanteen selvittämisen aikana toteutetut toimenpiteet, kuten arviot, tutkimukset ja selvitykset
- tiedot asian käsittelystä oppilashuoltoryhmän kokouksessa
- kokoukseen osallistuneet henkilöt ja heidän asemansa
- kokouksessa tehdyt päätökset, päätösten toteuttamissuunnitelma sekä toteuttamisesta ja seurannasta vastaavat tahot
- toteutetut toimenpiteet
- kirjauksen päivämäärä sekä kirjauksen tekijä ja hänen ammatti- tai virka-asemansa

Jos sivulliselle annetaan oppilashuoltokertomukseen sisältyviä tietoja, siihen on lisäksi merkittävä, mitä tietoja, kenelle sivulliselle ja millä perusteella tietoja on luovutettu.

4.3 Oppilashuoltorekisterin salassapito- ja kirjaamiskäytänteet

Oppilashuoltokertomukset sekä muut oppilashuoltotehtävissä laaditut tai saadut yksittäistä oppilasta koskevat asiakirjat tallennetaan oppilashuoltorekisteriin. Opetuksen järjestäjä vastaa henkilötietojen käsittelystä ja ylläpitää rekisteriä. Rekisterin vastuhenkilö päättää tietojen luovuttamisesta ja määrittää käyttöoikeudet rekisteriin. Oppilashuoltorekisteriin tallennetut tiedot, jotka koskevat yksittäistä oppilasta taikka muuta yksityistä henkilöä, ovat salassa pidettäviä. Salassa pidettäviä tietoja ei saa antaa sivulliselle, ellei siihen ole kirjallista lupaa asianomaiselta oppilaalta tai ellei hänellä ole edellytyksiä arvioida suostumuksen merkitystä, hänen huoltajaltaan. Tiedon luovuttamiseen oikeuttavat myös eräät lait (Julkisuuslaki 24 § ja Perusopetuslaki 40 §).

Kouluterveydenhuollon henkilöstö kirjaa yksilökohtaisen oppilashuoltotyön säädetyn mukaisesti potilaskertomukseen ja muihin potilasasiakirjoihin. Vastaavasti koulukuraattori, -psykologi ja psykiatrinen sairaanhoitaja kirjaavat asiakastiedot Aura-asiakastietojärjestelmään.

5 Oppilashuollon monialaiset palvelut

Oppilasta tukeva yhteisöllinen koulu arvostaa oppilaiden, opettajien, muiden koulu yhteisön jäsenten ja asiantuntijoiden sekä perheiden merkitystä toiminnassaan. Koulu tekee yhteistyötä esiopetuksen ja muun varhaiskasvatuksen, aamu- ja iltapäivätoiminnan, muiden perusopetusta antavien koulujen, jatko-opintoja tarjoavien oppilaitosten, sosiaali- ja terveystoimen sekä muiden lasten kasvua ja kehitystä tukevien toimijoiden kanssa. Oppilashuollon toimijat tekevät tarvittaessa yhteistyötä myös Tampereen seudun yhteistoiminta-alueen ja kaupungin palvelujen sekä järjestöjen ja yksityisten palveluntarjoajien kanssa.

Psykososiaalisen oppilashuollon tehtävänä on auttaa ja tukea oppilaita ja heidän perheitään erilaisissa koulunkäyntiin, kasvuun ja kehitykseen liittyvissä asioissa yhteistyössä vanhempien kanssa ja heidän luvallaan. Työn tavoitteena on pyrkiä ehkäisemään ongelmien syntyä ja vaikeutumista varhaisella auttamisella. Työ on moniammatillista työtä, jossa lapsen ja perheen tilannetta tarkastellaan kokonaisvaltaisesti.

Koulukuraattori

Tehtävän tarkoitus (miksi työtehtävä on olemassa, tehtävän tavoitteet):

Oppilas- ja opiskelijahuoltolain 15 §:n mukaan oppilaalle ja opiskelijalle on säädetty oikeus saada kuraattoripalveluja. Yksilökohtaiseen opiskeluhooltoon on säädetty palvelutakuu, jossa kuraattori on kiireellisen avun tarpeen tilanteessa välittömästi samana tai seuraavana työpäivänä saatavilla ja kiireettömästikin henkilökohtaiseen keskusteluun tulee päästä 7 arkipäivän sisällä pyynnön esittämisestä.

Tätä aikarajojen toteutumista tulee jatkossa seurata, mutta ottaa erityisesti huomioon, että kuraattoritoimintaan liitetty ryhmä-, luokka- ja yhteisötason työn osuus saa myös riittävästi painoarvoa tehtävää mitoitettaessa.

Keskeiset tehtävät/tehtäväkokonaisuudet:

Kuraattorin virka on perustettu 2002. Tuolloin on nimetty tehtäväkuvaukseen seuraavat asiat:

”Kuraattori auttaa oppilaita, joilla on vaikeuksia koulunkäynnissä tai kasvuun ja kehitykseen liittyviä ongelmia. Tällaisia ongelmia ovat vakavat käytöshäiriöt, päihteiden käyttö, koulupinnaus, kiusaaminen ja koulun vaihtumisesta johtuvat vaikeudet”. Toiminnan tulee tapahtua pääosin koulussa. Pääpainona on pidetty varhaista puuttumista ja ennaltaehkäisyä.”

Oppilaskohtainen työ

- Terapeuttisluonteinen keskustelu (lyhyt- tai pitkäkestoista) mm. kiusaamiseen, kaveri- ja kotihuoliin sekä jaksamiseen liittyvissä asioissa
- Perheen tukeminen kasvatustyössä ja sosiaalisessa selviämisessä, mm. keskustelut, tapaamiset ja yhteisneuvottelut (tarvittaessa kotikäynnit)
- Kokonaistilanteen arviointi: mitä tukea oppilas, perhe ja koulu tarvitsevat, jotta oppilas selviytyisi mahdollisimman hyvin
- Oppilaan edun arvioiminen ja sen toteutumisen ajaminen
- Ohjaus ja neuvonta mm. opiskeluun, yhteiskunnan palveluihin ja oikeusturvaan liittyvissä asioissa

Koulukohtainen työ:

- Oppilas- ja opiskelijahuoltoryhmissä toimiminen ja toiminnan kehittäminen
- Koulunkäynnin erityisjärjestelyjen suunnittelu yhteistyössä opetushenkilöstön kanssa
- Nivelvaihteyöskentely
- Opettajien konsultointi oppilaan asioissa ja sosiaaliseen hyvinvointiin, kasvuun ja kehitykseen liittyvissä kysymyksissä
- Luokissa tiedottaminen, valistus ja luokan ilmapiirin selvittäminen
- Koulun työrauhaan ja viihtyvyyteen vaikuttaminen
- Opettajain kokouksiin ja vanhempainiltoihin osallistuminen
- Koulun ja kodin välisen yhteistyön suunnittelu ja kehittäminen

Monipuolinen yhteistyö eri sidosryhmien ja verkostojen kanssa, esimerkiksi nuorten ohjaus- ja palveluverkosto, Kaupungin hyvinvointityöryhmä, Poliisi, Etsivä nuorisotyö, vapaa-aikatoimi sekä sosiaali- ja terveystyöpalvelut.

Koulupsykologi

Koulupsykologin työn tavoitteena on lasten ja nuorten hyvinvoinnin, koulunkäynnin ja oppimisen tukeminen ja edistäminen. Lisäksi koulupsykologin työn tavoitteena on koko kouluyhteisön hyvinvoinnin edistäminen ja ongelmien ennaltaehkäiseminen tarjoamalla psykologista asiantuntijuutta koulujen käyttöön.

Keskeiset tehtävät/tehtäväkokonaisuudet:

Koulupsykologin työhön kuuluu niin yhteisöllinen kuin yksilökohtainen oppilashuoltotyö. Yhteisöllisessä oppilashuoltotyössä suunnitellaan ja kehitetään koko kouluyhteisön ja oppilasryhmien hyvinvointia. Keskeisenä työtehtävänä on koulujen henkilöstön ja vanhempien konsultointi oppilaan kehitykseen, kasvatukseen, mielenterveyteen ja opetusjärjestelyihin liittyvissä asioissa. Moniammatillisen asiantuntijaryhmän kokouksiin koulupsykologi osallistuu oman alansa edustajana. Työ pitää sisällään myös moniammatillista yhteistyötä eri viranomaistahojen kanssa.

Etenkin perusopetuksessa koulupsykologin työtehtävänä ovat psykologiset tutkimukset. Tutkimusten avulla selvitetään oppilaan koulunkäynnin pulmia, oppimisvaikeuksia, tunne-elämää, kehitystä ja niihin vaikuttavia tekijöitä sekä suunnitellaan ja toteutetaan tarvittavia tukitoimia koulunkäynnin sujumiseksi. Lasten ja nuorten kehitykseen, psyykkiseen terveyteen ja hyvinvointiin liittyvissä asioissa koulupsykologi tukee lapsia, nuoria ja vanhempia antamalla ohjausta ja neuvontaa. Koulupsykologin antama tuki voi olla yksilö-, perhe- tai ryhmämuotoista. Erityisesti alakoulun oppilaiden osalta työssä korostuu vanhempien ohjaus. Yläkoulussa ja erityisesti toisen asteen oppilaitoksissa painopiste siirtyy enemmän keskustelutyyppiselle työskentelylle. Koulupsykologi osallistuu resurssien puitteissa vanhempainiltoihin tai muihin tilaisuuksiin tiedottaakseen koteja omasta työstään. Koulupsykologi toimii asiantuntijana eri työryhmissä, kehittämistehtävissä ja hankkeissa, jotka liittyvät esimerkiksi oppilashuoltoon, opetuksen järjestämiseen, turvallisuuteen tai yhteistyökysymyksiin.

Psykiatrinen sairaanhoitaja

- Oppilaiden tukeminen ja ohjaus (mm. mielialapulmat, pelot, sosiaaliset suhteet)
- Oppilaan kokonaistilanteen kartoitus ja selvittäminen
- Yhteistyö oppilaan asioissa opettajan ja huoltajien kanssa
- Muu yhteistyö mm. lastensuojelun, koulupoliisin, erikoissairaanhoidon ja perheneuvolan kanssa
- Koulukohtainen oppilashuoltotyö, opettajien konsultointi
- Kirjaaminen ja sähköinen viestintä
- Ennaltaehkäisy ja psyykkisen hyvinvoinnin edistäminen sekä tukeminen
- Oppilaiden tukeminen ja ohjaus mielenterveydellisissä asioissa (mm. mielialapulmat, ahdistus, masentuneisuus, pelot, sosiaalisuhteet, päihteettömyyden tukeminen)

Oppilaille on järjestettävä mahdollisuus keskustella henkilökohtaisesti koulupsykologin ja koulukuraattorin kanssa ja päästä tarvittaessa terveydenhoitajan vastaanotolle. Mahdollisuus henkilökohtaiseen keskusteluun on järjestettävä koulupsykologin tai koulukuraattorin kanssa viimeistään seitsemäntenä koulutyöpäivänä sen jälkeen, kun oppilas on tätä pyytänyt, kiireellisissä tapauksissa samana tai seuraavana työpäivänä. Kiireellisyuden arvioivat koulupsykologi ja koulukuraattori.

5.3 Tulkitsemis- ja avustajapalveluiden tuki

Vammaisella ja muulla tukea tarvitsevalla oppilaalla on oikeus saada maksutta opetukseen osallistumisen edellyttämät perusopetuslain mukaiset tulkitsemis- ja avustajapalvelut. Tulkitsemis- ja avustajapalveluiden tarkoituksena on taata oppilaalle oppimisen ja koulunkäynnin perusedellytykset ja mahdollisimman esteetön oppimisympäristö.

Tulkitsemis- ja avustajapalveluiden järjestämisestä päättää opetuksen järjestäjä. Oppilaan tulkitsemis- ja avustajapalveluiden tarve, määrä ja laatu arvioidaan oppilaan opettajien ja oppilashuoltohenkilöstön yhteistyönä hyödyntäen oppilaan huoltajan antamia tietoja ja mahdollisten koulun ulkopuolisten asiantuntijoiden lausuntoja.

Maahanmuuttajapalveluja <http://www.tampere.fi/sosiaali-ja-terveyspalvelut/sosiaalinen-tuki-ja-toimeentulo/maahanmuuttajat.html>

5.4 Kouluruokailu

Opetukseen osallistuvalla on annettava jokaisena työpäivänä tarkoituksenmukaisesti järjestetty ja ohjattu, täysipainoinen maksuton ateria. Ruokailuhetki on oppilaalle tärkeä. Kouluruokailulla tuetaan oppilaiden tervettä kasvua ja kehitystä. Kouluruokailun ja koulupäivän aikana mahdollisesti tarjottavien välipalojen järjestämisessä otetaan huomioon kouluruokailun terveydellinen ja sosiaalinen merkitys, ravitsemus- ja tapakasvatuksen tavoitteet sekä ruokailutaun virkistystehtävä.

Oriveden yhteiskoululla toimii koko perusopetusta koskeva ruokatyöryhmä, jossa mukana on edustus oppilaista, opettajista sekä ruokapalveluista. Oppilaat osallistuvat kouluruokailun suunnitteluun ja kehittämiseen. Yhteistyössä oppilaan, huoltajan ja kouluterveydenhuollon henkilöstön kanssa sovitaan tukitoimista ja seurannasta oppilaan yksilöllisissä ravitsemukseen sekä terveyden tai sairauden hoitoon liittyvissä tarpeissa. Koulut tiedottavat huoltajille kouluruokailun ja välipalan järjestämisestä.

Sairauden hoitoon tarkoitetut erikoisruokavaliot toteutetaan lääkärin tai ravitsemusterapeutin selvityksen perusteella hoito-ohjeiden mukaisesti. Selvitykset on toimitettava kouluruokailuhenkilöstön tietoon heti lukuvuoden alussa. Muutoksista ruokavaliossa on ilmoitettava välittömästi. Erityisruokavaliota noudattavan oppilaan poissaoloista on ilmoitettava myös koulun keittiöön. Eettisistä, uskonnollisista ja terveydellisistä syistä varsinaisesta ruokalistasta poikkeavaa ruokaa tarjotaan terveydenhoitajan selvityksen perusteella. Esimerkiksi kasvisruuan valmistamiseksi tarvitaan terveydenhoitajan selvitys ja huoltajan suostumus kouluruokailun ja välipalan järjestämisestä.

5.5 Koulukuljetus

Koulukuljetus muodostaa osan oppilashuollosta. Sitä järjestetään oppilaalle perusopetuslain mukaisesti. Koulukuljetuksen perusteena on matka kotiosoitteesta (väestörekisteriin merkitty vakituinen asuinpaikka) kouluun ja takaisin. Matka mitataan lyhintä turvallista jalankulkukelpoista reittiä pitkin. Koulukuljetus järjestetään ja korvataan vain lähikouluun. Oriveden kaupunki myöntää maksuttoman koulukuljetuksen niille kunnan osoittamaa peruskoulua käyville 1. ja 2. luokan oppilaille, joiden koulumatka ylittää kolme kilometriä ja niille peruskoulun muiden luokkien oppilaille, joiden koulumatka ylittää viisi kilometriä. Maksuton koulukuljetus myönnetään hakemuksen perusteella lisäksi silloin, kun koulumatka on oppilaalle liian vaikea, rasittava tai vaarallinen.

Oriveden kaupungin oppilaskuljetusperusteet kerrotaan seuraavassa linkissä: http://www.orivesi.fi/files/Lomakkeet/OPPILASKULJETUSPERUSTEET_2013.pdf

Koulun järjestyssäännöt ovat voimassa koulumatkan aikana. Oppilaskuljetusten sujuvuuden takia hyvä yhteistyö eri sidosryhmien välillä sekä yhteiset pelisäännöt ovat tärkeitä.

HUOLTAJA

- opastaa oppilasta turvalliseen koulumatkaan
- anoo kasvatus- ja opetusjohtajalta erityisin perustein maksutonta oppilaskuljetusta
- keskustelee oppilaskuljetusta ajavan autoilijan kanssa oppilaan erityisistä tarpeista ja ilmoittaa yhteystietonsa (puhelinnumeron) autoilijalle

OPPILAS

- kulkee koulumatkan liikennesääntöjä noudattaen
- on ajoissa noutopaikalla
- on asianmukaisesti varustautunut esim. pimeällä heijastin/taskulamppu
- noudattaa kuljetusautossa hyviä tapoja
- oppilaalla on oikeus kävelymatkaan
- ilmoittaa autoilijalle, jos oppilaalla ei ole tarvetta kuljetukseen esim. sairauden takia

KOULU

- koulun pihalla on asianmukainen oppilaiden nouto/jättöpaikka, jossa ei ole muuta liikennettä
- ilmoittaa kuljettajalle muutokset koulupäivien alkamis- ja päättymisajoissa riittävän aikaisin (elleivät muutokset tule toimiston kautta)
- antaa liikennekasvatusta
- ilmoittaa tietoonsa tulleista koulumatkaan liittyvistä ongelmista huoltajille

KULJETTAJA, OHEISKASVATTAJA

Koulukuljetuksen aikana

- huolehtii turvallisuudesta, esim. turvavöiden käyttämisestä
- opastaa oppilaita liikennekäyttäytymisessä
- toimii esimerkkinä hyviin käytöstapoihin koulumatkan aikana
- valvoo järjestystä

Huoltajan, oppilaan, koulun ja kuljettajan väliset vastuut ja pelisäännöt sovitaan ennen lukuvuoden alkua

5.6 Oppilashuolto ja lastensuojelu

Jokaisella lapsella on oikeus turvalliseen ja virikkeitä tarjoavaan kasvuympäristöön, tasapainoiseen ja monipuoliseen kehitykseen sekä erityiseen suojeluun ja huolenpitoon.

Lastensuojelutyön tarkoituksena on edistää lapsen suotuisaa kehitystä ja hyvinvointia. Lastensuojelutyöllä tuetaan vanhempia, huoltajia ja muita lapsen hoidosta ja kasvatuksesta vastaavia henkilöitä lapsen kasvatuksessa ja huolenpidossa. Tällä työllä pyritään ehkäisemään lapsen ja perheen ongelmia sekä puuttumaan riittävän varhain havaittuihin ongelmiin. Lastensuojelun tarvetta arvioitaessa ja lastensuojelua toteutettaessa otetaan ensisijaisesti huomioon lapsen etu.

Lasta, nuorta ja hänen perhettään tuetaan ensisijaisesti siten, että lapsi voi kasvaa ja asua omassa kodissaan. Lastensuojelutyötä tehdään yhteistyössä perheen ja sen lähiverkoston sekä eri viranomaisten kanssa. Yhteistyökumppaneina perheen tukemisessa ovat esimerkiksi päivähoito, neuvola, koulu ja nuorisotyö.

Lastensuojelutyön käynnistää huoli lapsen hyvinvoinnista, terveydestä tai kehityksestä. Hyvinvointia vaarantavia tekijöitä voivat olla esim. lapsen hoidon laiminlyönti, vanhempien päihteiden käyttö, mielenterveyden ongelmat tai voimakkaat ristiriidat perheessä. Lapsi tai nuori voi myös itse vaarantaa hyvinvointiaan esim. käyttämällä päihteitä, laiminlyömällä koulunkäyntiään tai tekemällä rikoksia.

Lastensuojelulain 25 §:ssä säädetään ilmoitusvelvollisuudesta. Ilmoitusvelvollisuus koskee kaikkia niitä viranomaisia, jotka työssään toimivat lasten, nuorten ja perheiden parissa. Jokaisella koulun henkilökuntaan kuuluvalla on siis velvollisuus tehdä viipymättä lastensuojeluilmoitus salassapidon estämättä, jos he tehtävässään ovat saaneet tietää lapsesta, jonka hoidon ja huolenpidon tarve, kehitystä vaarantavat olosuhteet tai oma käyttäytyminen edellyttää lastensuojelun tarpeen selvitystä. Lastensuojelun ilmoitusvelvollisuus sivuuttaa muussa lainsäädännössä säädetyn salassapidon.

Lastensuojelulain ilmoitusvelvollisuus (25 §). Kaikilla lastensuojelulain 25 §:n 1 momentissa tarkoitetuilla henkilöillä, joilla on velvollisuus lastensuojeluilmoituksen tekemiseen, on velvollisuus tehdä salassapitosäännösten estämättä ilmoitus poliisille, kun heillä on tehtävässään tietoon tulleiden seikkojen perusteella syytä epäillä lapseen kohdistunutta rikoslain (39/1889) 20 luvussa rangaistavaksi säädettyä seksuaalirikosta.

5.7 Perheneuvola

Oriveden perheneuvolan palvelut ovat Tampereen kaupungin tuottamia ja tarkoitettu orivesiläisille lapsiperheille, joissa on alle kouluikäisiä tai alakouluikäisiä lapsia. Perheneuvolassa työskentelee moniammatillinen tiimi, johon kuuluu kaksi psykologia, sosiaalityöntekijä ja lastenpsykiatri. Työskentely tapahtuu yhdessä lapsen ja koko perheen kanssa. Lisäksi tarvittaessa tehdään yhteistyötä koulun, päivähoiton ja neuvolan kanssa. Yhteistyö tapahtuu aina perheen luvalla ja useimmiten perheet ovat itse mukana neuvotteluissa. Asiakastyön lisäksi perheneuvola antaa konsultaatiota lapsiperheiden kanssa työskenteleville ammattilaisille.

Perheet voivat ottaa yhteyttä perheneuvolaan, kun

- heillä on huolta lapsen käyttäytymisestä, kehityksestä, mielialasta tai tunne-elämästä
- lapsella on vaikeuksia päiväkodissa tai koulussa
- vanhemmat haluavat tukea vanhemmuuteen liittyvissä kysymyksissä
- lasta tai perhettä on kohdannut yllättävä traumaattinen tapahtuma (esim. perheenjäsenen kuolema, onnettomuus tai sairaus)
- vanhemmat toivovat apua perheen ristiriitatilanteiden selvittelyyn tai parisuhteen ongelmiin
- perheessä harkitaan eroa tai tarvitaan apua erosta selviämiseen

Perheneuvolapalvelut ovat luottamuksellisia, vapaaehtoisia ja maksuttomia.

Perheneuvolan työmuotoja ovat

- lapsen kasvuun, kehitykseen ja tunne-elämään liittyvä ohjaus ja neuvonta

- lapsen kognitiiviset ja tunne-elämän tutkimukset
- lapsen ja perheen kokonaistilanteen arviointi, tutkiminen ja hoito
- perheen vuorovaikutuksen tukeminen
- yksilötukikäynnit lapselle ja vanhemmille
- parikäynnit

Myös Tampereen perheneuvolan palvelut, kuten nepsy-tukityö ja erilaiset ryhmät, ovat orivesiläisten perheiden käytössä.

5.8 Lasten- ja nuorisopsykiatria

Tampereen yliopistollisen sairaalan, Tays:n Lastenpsykiatrian vastuualueella tutkitaan ja hoidetaan psyykkistä sairauksista ja häiriöistä kärsiviä lapsia ja heidän perheitään. Oriveden kaupunki ostaa lasten ja nuorisopsykiatrian palvelut osana erikoissairaanhoidon palveluja Tampereelta. Erikoissairaanhoidon palveluun tarvitaan lähete, jonka perusteella arvioidaan, missä lasta tai nuorta voidaan parhaiten auttaa. Lähetteen lastenpsykiatria voi saada lääkäriltä. Vastuualueella hoidetaan erityisosaamista vaativia potilaita, joilla on psyykkiseen kehitykseen, käyttäytymisen ja tunne-elämän säätelyyn tai perheen kuormittuneisuuteen liittyviä häiriöitä. Lisäksi vastuualue auttaa poliisia tutkimaan lapsiin kohdistuneita rikosepäilyjä.

Hoidon kulmakivi on yhteistyö lasten perheiden ja heidän lähiverkostojensa kanssa. Tutkimukset aloitetaan yleensä vanhemmille tehtävällä haastattelulla, johon voi vastata verkkopalvelussa tai puhelimitse. Lapsen ja perheen tilannetta arvioidaan perhetapaamisissa ja tarvittaessa myös lapsen yksilökäynneillä. Lapselle voidaan tehdä tarvittaessa myös psykologin tutkimuksia, havainnointitutkimuksia tai perhekäyntejä.

Kiireellinen ja päivystysluonteinen hoito käynnistyy lääkärin läheteellä. Päivystyshoitoa voidaan tarvita, jos lapsi on välittömässä vaarassa esimerkiksi itsetuhoisten tai psykoottisten oireiden vuoksi. Näissä tilanteissa lapsi ja perhe ohjataan ensisijaisesti [Tays:n Ensiapu Acutaan](#).

<http://pshp.fi/fi-FI/Palvelut/Lastenpsykiatria>

Tays:n Nuorisopsykiatriassa hoidetaan vakavia nuorisopsykiatrisia häiriöitä. Nuorisopsykiatrian poliklinikalle lähetteen voivat antaa terveydenhoitaja, psykiatrinen sairaanhoitaja, kuraattori, psykologi tai sosiaalityöntekijä.

Nuorisopsykiatrian tehostetun avohoidon yksikkö toimii Tays Keskussairaalassa. Lisäksi Käytävissä ovat nuorisopsykiatriset osastot Tays Pitkäniemessä.

Oriveden nuorisopsykiatrian poliklinikalla on lääkäri sekä kaksi psykiatrista sairaanhoitajaa, joista toinen on koululle jalkautunut.

<http://pshp.fi/fi-FI/Palvelut/Nuorisopsykiatria>

5.9 Nuorten päihde- ja mielenterveystyö

Nuorten päihde- ja mielenterveystyö on osa oppilashuoltoa. Koulun ulkopuolella sitä toteuttavat pääsääntöisesti psykiatriset sairaanhoitajat. Psykiatristen sairaanhoitajien työskentely oppilashuollossa on asiakastyötä, konsultaatiotyöskentelyä sekä ehkäisevää päihde- ja mielenterveystyötä.

Psykiatriset sairaanhoitajat tukevat alle 18-vuotiaita oppilaita ja heidän perheitään päihteiden käyttöön ja mielenterveyteen liittyvissä huolissa. Yhteyttä voi ottaa sairaanhoitajiin oppilas itse tai vanhemmat silloin, kun herää huolta alle 18-vuotiaan nuoren mielenterveydestä tai päihdekäyttäytymisestä. Aloitteen voi tehdä myös nuoren opettaja tai kouluterveydenhoitaja, tällöin aloitteesta tulee olla tieto nuorella itsellään sekä hänen huoltajillaan.

Psykiatrinen sairaanhoitaja tekee myös ehkäisevää päihde- ja mielenterveystyötä sekä yhteistyötä muiden lasten ja nuorten parissa työskentelevien viranomaisten kanssa. Orivedellä toimii lähete-käytäntö päihde- ja mielenterveyspalveluissa.

5.10 Nuorisopalvelut

Nuorisopalvelut

Nuorisopalvelut tarjoavat nuorille ohjattua toimintaa, tietoa ja neuvontaa nuorisotiloissa, kerhoissa, leireillä, retkillä, vaikuttajaryhmissä, verkkopalveluissa ja eri puolilla kaupunkia. Toimintaa suunnitellaan ja toteutetaan yhdessä nuorten kanssa. Nuorisopalveluiden tehtävänä on luoda edellytykset monipuoliselle nuorisotoiminnalle Orivedellä. Nuorisopalvelut tukevat lasten ja nuorten kasvua itsenäisiksi, yhteistyökykyisiksi ja vastuuntuntoisiksi ihmisiksi luomalla toimintaa nuorille sekä tukemalla lasten ja nuorten parissa toimivia järjestöjä ja yhdistyksiä esimerkiksi toimintakorvausten muodossa.

Oriveden nuorisovaltuusto on 12-20-vuotiaiden orivesiläisten nuorten vaikuttamiskanava, joka pyrkii parantamaan nuorten osallisuutta sekä kehittämään heidän vaikuttamismahdollisuuksiaan. Nuorisovaltuustoon kuuluu edustajia yhteiskoulusta, lukiosta ja toiselta asteelta. Nuorisovaltuustolla on edustajat kaupungin lautakunnissa puhe- ja läsnäolo-oikeudella.

Nuorisotalo on avoinna yli 12-vuotiaille nuorille koulujen alkaessa elokuussa aina toukokuun loppuun asti useita kertoja viikossa. Koulujen syys-, joului- ja talvilomalla nuorisotalo pitää myös ovia avoinna. Nuorisotalolla voi pelata erilaisia pelejä, kuunnella musiikkia, katsella televisiota tai viettää aikaa kavereiden kanssa koulupäivän jälkeen. Lisäksi vuoden aikana pidetään muutamia teemapäiviä. Nuorisopalvelut järjestävät myös erilaisia tapahtumia ja retkiä, jotka on suunnattu lapsille, nuorille ja lapsiperheille.

Nuorisopalvelut tekee yhteistyötä koulujen kanssa esimerkiksi seuraavissa toiminnoissa, 7-luokkien tutustumispäivät, 7-luokkien turvallinen liikuntareittikierto, harrastustoiminnan esittely 8-luokkalaisille, koulujen kevätseivouksen järjestäminen, alakoulujen liikuntakilpailujen järjestäminen, yhteiskoulun lisäliikunta-yhteistyö, liikennekilpailujen järjestäminen poliisin kanssa sekä Hyvinvointipolun järjestäminen 7-9 lk:lle.

Nuorisopalvelut tekee yhteistyötä myös kaupungin muiden tahojen, seurakunnan ja erilaisten yhdistysten kanssa. Lisäksi Tampereen seutukuntien kanssa tehdään tiivistä yhteistyötä; mm. yhteisen nuorisotyöohjelman kautta.

Etsivä nuorisotyö

Etsivä nuorisotyö on 13-29 -vuotiaille nuorille tarkoitettu työmuoto, jossa ohjataan ja tuetaan nuoria heidän tarpeidensa mukaan. Etsivässä nuorisotyössä työskentelee kaksi työntekijää ja he toimivat Oriveden kaupungin työllisyyspalveluissa. Etsivän nuorisotyön työpiste sijaitsee nuorisotalolla.

Etsivään nuorisotyöhön voi tulla asiakkaaksi nuorisolain ilmoitusvelvollisuuden perusteella tai nuori tai hänen vanhempansa voivat ottaa itse yhteyttä. Nuorisolain perusteella etsivään nuorisotyöhön ilmoitetaan ne nuoret, jotka eivät peruskoulun jälkeen saa opiskelupaikkaa tai keskeyttävät toisen asteen opinnot, ase- tai siviilipalveluksen. Lisäksi eri viranomaiset, jotka omaa työtä tehdessään arvioivat nuoren tarvitsevan henkilökohtaista ohjausta, voivat ilmoittaa nuoren tiedot etsivään nuorisotyöhön.

Etsivä nuorisotyö on pääasiassa nuoren yksilöllistä ohjausta. Nuoren elämäntilanne arvioidaan ja tukea annetaan nuoren omien toiveiden ja lähtökohtien mukaan. Työ on nuorelle täysin vapaaehtoista ja luottamuksellista.

Oriveden yhteiskoulussa yhteistyötä tehdään pääasiassa kuraattorin, terveydenhoitajan ja opinto-ohjaajien kanssa. Etsivät nuorisotyöntekijät ovat mukana oppilaiden asioissa tarpeen mukaan niissä tilanteissa, jolloin on tarvittu tukea koulun henkilökunnan lisäksi. Oppilaita on voitu tavata koulussa tai vapaa-ajalla. Opinto-ohjaajien kanssa yhteistyötä tehdään yhdeksäsluokkalaisten parissa jatko-opintoihin liittyen. Muita yhteistyömuotoja ovat yhdeksäsluokkalaisten jatko-opintoiltaan, Koulumessuille, Hyvinvointipolku-tapahtuman järjestämiseen ja seitsemäsluokkalaisten ryhmäytyspäivään osallistuminen sekä säännölliset päivystykerrat koululla. Päivystyksiä voidaan toteuttaa yhteistyössä Oriveden seurakunnan nuorisotyönohjaajan ja nuorisopapin kanssa. Päivystyksen aikana tavataan oppilaita vapaamuotoisesti yleensä välituntien aikana sekä järjestetään välituntitoimintaa oppilaiden viihtyvyyden lisäämiseksi.

5.11 Koulupoliisi

Oriveden kouluille on nimetty oma koulupoliisi, jonka tehtävänä on tukea ja auttaa koulua turvallisuuteen liittyvissä ongelmissa. Oma poliisi toimii yhdyshenkilönä koulun ja poliisin välisissä asioissa, mutta käytännön yhteistyötä voivat tehdä muutkin poliisit. Äkillisissä tilanteissa, joissa poliisi tarvitaan välittömästi koululle, otetaan yhteyttä yleiseen hätänumeroon (112).

Poliisin vierailut ovat luonnollinen tapa edistää turvallisuutta kouluissa ja oppilaitoksissa. Poliisi käy antamassa oppilaille liikennevalistusta, laillisuuskasvatusta sekä päihde- ja huumevalistusta. Poliisi antaa apuaan kouluille myös yksittäisten tapahtumien selvittelyssä, esimerkiksi koulukiusaamista koskevissa asioissa. Asiat käsitellään luottamuksellisesti ja tarvittavat jatkotoimenpiteet sovitaan yhdessä opettajien, oppilaiden vanhempien sekä mahdollisesti asiaan liittyvien muiden henkilöiden kanssa.

5.12 Muita tukipalveluja

Kouluhyvinvointia tukevia toimintaohjelmia Oriveden kaupungin koulussa ovat mm. KivaKoulu- ja Versotoiminta. KiVa Koulu on kiusaamisen vastainen toimenpideohjelma on opetusministeriön rahoittama hanke koulukiusaamisen vähentämiseksi ja ennaltaehkäisemiseksi. <http://www.kivakoulu.fi/>

Verso — vertaissovittelu on ratkaisukeskeisyyteen pohjautuva menetelmä, joka tarjoaa vaihtoehtoisen ja vapaaehtoisen tavan ratkaista oppilaiden välisiä ristiriitoja koulun arkipäivässä. Tarkoituksena on vähentää koulujen toimintahäiriöitä oppilaiden vuorovaikutustaitoja edistämällä. Sovittelulla puututaan mieltä pahoittavaan toimintaan mahdollisimman varhain.

<http://www.ssf-ffm.com/vertaissovittelu/>

Yhteistyötä tehdään mahdollisuuksien mukaan järjestöjen kanssa.

6 Turvallinen arki

6.1 Turvallisuuden edistäminen

Oppilaalla on oikeus turvalliseen opiskeluympäristöön. Siihen kuuluu fyysinen, psyykinen ja sosiaalinen turvallisuus. Opetuksen järjestämisen lähtökohtana on oppilaiden ja koulun henkilökunnan turvallisuuden takaaminen kaikissa tilanteissa, ja se on osa koulu yhteisön toimintakulttuuria.

Oppilashuollon tavoitteena on tukea toimintakyvyn säilymistä myös fyysistä ja psyykkistä turvallisuutta vaarantavissa tilanteissa. Erilaisissa ongelma-, onnettomuus- ja kriisitilanteissa sekä niiden edellyttämässä jälkihoidossa huolehditaan oppilaan ja koko yhteisön tarvitsemasta psykososiaalisesta tuesta.

Fyysistä turvallisuutta edistetään huolehtimalla koulurakennukseen, opetustiloihin, opetusvälineisiin, opetuksen järjestämiseen, opetustilanteisiin ja välitunteihin sekä koulu yhteisön ulkopuolella tapahtuvaan opetukseen liittyvistä turvallisuustekijöistä. Koulu yhteisön turvallisuuden edistämiseen kuuluvat myös koulukuljetuksiin, tapaturmien ennaltaehkäisyyn ja tietoturvaluuteen liittyvät tekijät.

Turvallisuuden edistämässä ja turvallisuutta vaarantavien tilanteiden ennaltaehkäisyssä noudatetaan turvallisuutta ohjaavaa lainsäädäntöä, eri oppiaineiden opetukseen laadittuja turvallisuusohjeita sekä muita paikallisia turvallisuutta koskevia linjauksia.

Orivedellä otetaan käyttöön seudullisesti rakennettu koulujen turvallisuuskansio.

6.2 Toiminta äkillisissä kriiseissä ja uhka- ja vaaratilanteissa

Oriveden kaupungin koulujen turvallisuutta ohjaavat työturvallisuuslaki ja sen mukainen työsuojelun toimintaohjelma. Muita turvallisuutta ohjaavia säädöksiä ovat pelastuslain- ja asetuksen edellyttämä ajan tasalla oleva pelastussuunnitelma. Seudullisesti toteutettu turvallisuuskansio otetaan käyttöön ja sitä päivitetään vuosikellon mukaan.

Kouluilla on turvallisuutta koskevat toimintaohjeet. Koulu yhteisön terveellisyyttä, turvallisuutta ja toimintaohjeiden toteutumista seurataan ja arvioidaan suunnitelmallisesti yhteistyössä kouluterveydenhuollon ja muiden tarvittavien viranomaisten kanssa.

Koulun turvallisuussuunnitelmassa / kriisisuunnitelmassa ovat ohjeet kriisitilanteissa toimimisesta ja psykososiaalisen tuen järjestämisestä. Turvallisuuden edistämässä koulu toimii yhteistyössä paikallisten viranomaisten kanssa.

Äkillisissä kriisitilanteissa on mahdollisuus käyttää akuuttipsykiatrian palveluita.

6.3 Oppilaiden suojaaminen väkivallalta, kiusaamiselta ja häirinnältä

Väkivallan, kiusaamisen ja häirinnän ehkäisy sekä siihen puuttuminen kuuluvat kaikille koulu yhteisössä työskenteleville. Väkivalta, kiusaaminen tai häirintä voi olla suoraa tai epäsuoraa, sanallista tai fyysistä voimankäyttöä tai sosiaalista manipulointia, mikä loukkaa ihmisen fyysistä, psyykkistä tai sosiaalista koskemattomuutta. Tekijänä voi olla oppilas, koulussa työskentelevä aikuinen tai koulu yhteisön ulkopuolinen henkilö.

Uuden lainsäädännön mukaan koululle tuli myös velvollisuus ilmoittaa tietoonsa tulleesta koulussa tai koulumatkalla tapahtuneesta häirinnästä, kiusaamisesta tai väkivallasta niihin syyllistyneen ja niiden kohteena olevan oppilaan huoltajalle tai muulle lailliselle edustajalle.

Oriveden kaupungin perusopetuksessa puututaan aina häiriökäyttäytymiseen. Kouluissamme toteutetaan erityisesti kiusaamistapauksissa sekä KivaKoulu- että Verso- menettelyä. KivaKoulu-toimintamalli ja siihen sisältyvien teemojen käsittely kuuluu erityisesti luokanopettajille ja luokanvalvojille. Eri oppitunneilla käydään läpi teemoja: harjoitellaan ehkäisemään kiusaamistilanteita, harjoitellaan havaitsemaan niitä ja myös yhdessä ratkaisemaan niitä. Verso-toimintaa vetää sekä koulutetut opettajat että oppilaat. Pääpaino on siinä, että oppilaat kykenevät ohjatusti ratkaisemaan kiusaamistapaukset itsenäisesti. Opettajien tuki on aina myös saatavilla. Molempiin toimintamalleihin sisältyy myös jälkiseuranta. Työtä tehdään aina yhdessä kodin kanssa. Vuosittain osallistutaan valtakunnalliseen KivaKoulu-kartoitukseen, mikä antaa tietoa esim. kiusaamistapausten ja niiden selvittämisen määristä.

Perusopetuksessa on osana turvallisuuskansiota otettu käyttöön uhka- ja väkivaltatilanteiden toimintamalli, jonka myötä kaikki kyseiset tilanteet kirjataan ylös ja toiminnassa edetään yhteisin toimintatavoin (Liite). Kiusaamis-, väkivalta- ja häirintätapauksissa voidaan ottaa yhteyttä myös koulupoliisiin. Kouluissamme pyritään kuitenkin ehkäisemään tällaiset tilanteet ennakoivalla yhteistyöllä koulupoliisin kanssa (ks. luku 5.11).

6.4 Käyttäytymisohjeet ja seuraamukset

Opiskelun esteetöntä sujumista sekä kouluyhteisön turvallisuutta ja viihtyisyyttä varten Oriveden kaupungin kouluissa on johtokunnan hyväksymät järjestyssäännöt, joilla edistetään koulun sisäistä järjestystä.

Jos oppilas ei noudata järjestyssääntöjä, oppilaalle pidetään ohjauskeskustelu, käytöskoulu, kasvatustilaisuus, rehtorin ohjauskeskustelu tai rehtorin puhuttelu. Näiden lisäksi voidaan käyttää jälki-istuntoa rangaistusmenettelynä. Perusopetuslain mukaisia kurinpitotapauksia ovat kirjallinen varoitus ja määräaikainen erottaminen. Kirjallisen varoituksen antaa rehtori. Määräaikaisesta koulusta erottamisesta päättää puolestaan lasten ja nuorten lautakunta.

Kurinpitotapauksen tai opetukseen osallistumisen epäämisen yhteydessä oppilaalle järjestetään yksilökohtaista oppilashuollollista tukea. Kurinpitotoimet kirjataan Wilmaan ja tiedot käsitellään tarvittaessa koulukohtaisessa oppilas- ja opiskelijahuoltoryhmässä.

6.5 Poissaolojen seuranta

Perusopetuslain mukaan opetuksen järjestäjän tulee seurata oppilaan poissaoloja ja ilmoitettava luvattomista poissaoloista huoltajalle. Huoltajan velvollisuus on huolehtia siitä, että oppilas osallistuu säännöllisesti koulutyöhön ja oppivelvollisuus tulee suoritettua. Kouluilla on käytössä Wilma-käyttöliittymä poissaolojen seurantaan varten. Koulu tiedottaa poissaolojen seurantatavasta huoltajille.

Koulun opettajalla on ilmoitusvelvollisuus, mikäli hänen ryhmässään oppilaalla ilmenee poissaoloja. Jos oppilaalla on poissaoloja lukukauden aikana yli 50 tuntia, luokanopettaja tai luokanvalvoja ilmoittaa rehtorille.

OPPILAAN POISSAOLOT JA NIIHIN PUUTTUMISEN TOIMINTAMALLI

KUN OPPILAS ON POIS KOULUSTA

1. Huoltaja ilmoittaa heti oppilaan poissaolosta wilman tms. kautta. Tarvittaessa huoltaja anoo lupaa perusteltuun poissaoloon. Luokanopettaja/luokanvalvoja kuittaa poissaolon Wilmaan.
2. Jokainen opettaja merkitsee oppilaan poissaolon ja myöhästymisen Wilmaan saman koulupäivän aikana.
3. Luokanvalvoja /-opettaja keskustelee luvattomista ja epäselvistä yms. poissaoloista oppilaan kanssa. Luokanopettaja, -valvoja soittaa kotiin ja kutsuu koolle huoltajapalaverin, aina kun huoli poissaoloista herää (paljon, usein, luvattomia, selvittämättömiä).
4. Oppilaalla on mahdollisuus saada tukiovetusta tai mennä läksytukeen/-kerhoon sairauspoissaolojen vuoksi.

JOS HUOLI POISSAOLOISTA HERÄÄ tai kun niitä on 50 tuntia/lukukausi

1. Jos huoli jatkuu huoltajatapaamisen jälkeen, luokanvalvoja tai -opettaja kutsuu koolle monialaisen asiantuntijaryhmän (MAR) esimerkiksi seuraavalla kokoonpanolla:
 - Jos poissaolot liittyvät **TERVEYDELLISIIN ONGELMIIN**: kouluterveydenhoitaja tai -lääkäri
 - Jos poissaolot liittyvät **SOSIAALISIIN TAI EMOTIONAALISIIN ONGELMIIN** (esim. lintsaaminen): koulukuraattori tai koulupsykologi tai psykiatrisen sairaanhoitaja
 - Jos poissaolot liittyvät **OPPIMISVAIKEUKSIIN**: erityisopettaja, opinto-ohjaaja, koulupsykologi
 - Jos huoltajat **EIVÄT SELVITÄ poissaoloja**, ne ovat **EPÄMÄÄRÄISIÄ TAI NÄYTTÄVÄT LIITTYVÄT MONIIN ERI ASIOIHIN**: eri asiantuntijoita kulloisenkin tilanteen mukaan
2. Palaveri edellyttää huoltajan ja oppilaan suostumusta (lomake).
3. Palaveri kirjataan oppilashuoltokertomukseen (lomake). Mikäli poissaolot jatkuvat tai huoltajat eivät tule palaveriin kahden MAR-palaverin jälkeen, siirrytään seuraavaan vaiheeseen.

JOS POISSAOLOT JATKUVAT HUOLTAJATAPAAMISTEN JÄLKEEN tai huoltajat eivät tule palaveriin JA KOULULLA ON EDELLEEN HUOLI OPPILAAN KASVUSTA, KEHITYKSESTÄ, KOULUNKÄYNNISTÄ, OPPIMISESTA TAI KOKONAIVALTAISETA HYVINVOINNISTA

1. Tehdään yhdessä huoltajien kanssa pyyntö lastensuojelutarpeen arvioinnista.
2. Jos huoltajat eivät halua tehdä yhteistyötä koulun kanssa, koulu tekee lastensuojeluilmoituksen sovittuaan asiasta monialaisessa asiantuntijaryhmässä (MAR).

7 Yhteistyö oppilaiden ja heidän huoltajiensa kanssa

7.1 Oppilaan vaikuttamismahdollisuudet kouluyhteisössä

Koulun toimintaa kehitettäessä on tärkeää ottaa huomioon oppilaiden mielipiteitä ja toiveita. Oppilaan osallistaminen koulun toimintaan ja sen suunnitteluun tukee oppilaan oppimismotivaatiota ja uteliaisuutta sekä edistää hänen aktiivisuuttaan, itseohjautuvuuttaan ja luovuuttaan tarjoamalla kiinnostavia haasteita ja ongelmia.

Kouluissa on omat oppilaskuntansa. Oppilaskuntia kuullaan ennen opetussuunnitelman ja siihen liittyvien suunnitelmien sekä järjestyssääntöjen vahvistamista ja ennen muita oppilaiden asemaan olennaisesti vaikuttavia päätöksiä tehtäessä. Oppilaat saavat näin mahdollisuuden osallistua asioiden valmisteluun ja ilmaista mielipiteensä koulunsa toimintaan liittyvistä, heitä yhteisesti koskevista asioista. Myös oppilaiden huoltajien näkemyksiä koulun toiminnasta selvitetään määräajoin.

Koulun oppilaskunnat ja tukioppilastoiminta antavat oppilaille mahdollisuuden osallistua koulun kehittämiseen. Koulujen vanhempainyhdistysten kautta oppilailla on puolestaan välillinen vaikutusmahdollisuus koulun kehittämiseen. Oppilailla on myös edustajat koulun ruokatyöryhmässä, johtokunnassa sekä nuorisovaltuuston myötä lasten ja nuorten lautakunnassa.

Oppilailla on mahdollisuus vaikuttaa kouluyhteisön kehittämiseen myös valtakunnallisen kouluterveyskyselyn kautta. Kysely tehdään säännöllisesti kahden vuoden välein. Siihen vastaavat yläkoulun 8. ja 9.-vuosiluokan oppilaat.

7.2 Kodin ja koulun välinen yhteistyö

Kasvatustyötä tehdään yhteistyössä kotien kanssa. Tämä edellyttää vuorovaikutusta ja yhteistyötä oppilaan kokonaisvaltaisen terveen kasvun ja hyvän oppimisen tukemisessa. Vuorovaikutus kodin kanssa lisää opettajan oppilaantuntemusta ja auttaa opetuksen suunnittelussa ja toteuttamisessa.

Oriveden kaupungin perusopetuksessa kodin ja koulun yhteistyö rakentuu koulun toimijoiden, huoltajien, oppilaiden ja eri sidosryhmien arvostavalle yhteistyölle. Keskeisiä toiminnan periaatteita ovat lapsilähtöisyys, yksilöllisyys ja yhteisön huomiointi, vuorovaikutteisuus, ennakoitavuus ja säännöllisyys, ajantasaisuus ja kiinnostavuus sekä jatkuvuus. Yhteistyötä toteutetaan kasvokkain sekä viestimällä monipuolisesti esimerkiksi tiedottein, puheluihin ja Wilma-viestein.

7.3 Huoltajille tiedottaminen

Oriveden koulujen oppilashuoltotyöstä tiedotetaan koulujen kotisivuilla, lukuvuositiedotteiden avulla sekä koulun vanhempainiltojen yhteydessä. Koulun oppilashuoltohenkilökunta osallistuu vanhempainiltoihin.

Koulut käyttävät Wilma-käyttöjärjestelmää oppilashuoltotyön tukena. Kirjaamiskäytännöt sovitaan ala- ja yläkoululla erikseen. Wilmaa käytetään mm. poissaolojen kirjaamiseen, tiedon välittämiseen oppilashuoltohenkilöstön välillä, tuen suunnitelmien kirjaamiseen ja kodin ja koulun väliseen viestintään. Yhteydenotto koulukuraattoriin, -psykologiin ja terveydenhoitajaan tulee ensisijaisesti tehdä kasvotusten tai puhelimitse.

7.4 Tiedonsaanti

Oppilaan yksilökohtaisen oppilashuollon järjestämiseen ja toteuttamiseen osallistuvilla on salassapitovelvollisuuden estämättä oikeus saada toisiltaan ja luovuttaa toisilleen sekä oppilashuollosta vastaavalle viranomaiselle sellaiset tiedot, jotka ovat välttämättömiä yksilökohtaisen oppilashuollon järjestämiseksi ja toteuttamiseksi. Lisäksi heillä on oikeus saada ja luovuttaa toisilleen sekä oppilaan opettajalle, rehtorille ja opetuksen järjestäjälle oppilaan opetuksen asianmukaisen järjestämisen edellyttämät välttämättömät tiedot. Tiedon luovuttaja joutuu harkitsemaan esimerkiksi sitä, onko kysymys sellaisesta tiedosta, joka on välttämätön oppilaan tai muiden oppilaiden turvallisuuden varmistamiseksi. Luovutettava tieto voi koskea muun muassa sellaista oppilaan sairautta, joka tulee ottaa opetustilanteissa huomioon. Vaikka tiedon luovuttamiselle olisikin edellä todettu lain tarkoittama peruste, yhteistyön ja luottamuksen turvaamiseksi pyritään aina ensisijaisesti hankkimaan oppilaan tai huoltajan suostumus salassa pidettävän tiedon luovuttamiseen.

Jos oppilas siirtyy toisen opetuksen tai koulutuksen järjestäjän opetukseen tai koulutukseen, aikaisemman opetuksen järjestäjän on pyydettävä oppilaan tai tarvittaessa hänen huoltajansa suostumus siihen, että uudelle opetuksen järjestäjälle voidaan siirtää oppilashuollon asiakasrekisteristä sellaiset salassa pidettävät tiedot, jotka ovat tarpeellisia oppilashuollon jatkuvuuden kannalta. Sen sijaan opetuksen järjestämisen kannalta välttämättömät tiedot toimitetaan salassapidon estämättä viipymättä toiselle opetuksen järjestäjälle tai lukiokoulutuksen ja ammatillisen koulutuksen järjestäjälle. Vastaavat tiedot voidaan antaa myös uuden opetuksen tai koulutuksen järjestäjän pyynnöstä.

8 Oppilashuoltotyön toteuttaminen, seuranta ja arviointi

8.1 Oppilashuoltoryhmän työn arviointi

Oriveden opetustoimen oppilashuollon ohjausryhmää ja koulujen oppilashuoltoryhmä kehittävät ja arvioivat toimintaansa säännöllisesti. Oppilashuoltotyön arvioinnin tulee olla suunnitelmallista, monipuolista ja jatkuvaa. Oppilashuoltotyön laadun näkökulmasta on tärkeää, että työn tekemisen edellytykset ovat asianmukaiset ja toimintatavoissa voidaan aidosti ottaa huomioon oppilaan etu.

Oppilashuoltopalveluiden hyvän laadun edellytyksiä voidaan tarkastella esimerkiksi seuraavien kriteerien valossa: - oppilashuoltoryhmän toiminta ja käytänteet, vuorovaikutus koulun opetushenkilöstön kanssa - palveluiden resursointi/saatavuus - työn hallinnollinen organisointi/esimiestyö - palveluista tiedottaminen - työtilat ja työvälineet - täydennyskoulutus ja työnohjaus.

8.2 Ennaltaehkäisevän oppilashuoltotyön arviointi koko koulu yhteisön tasolla

Koulun henkilökunnan yhtenä tärkeänä tehtävänä korostuu aiempaa selkeämmin lasten ja nuorten kehitykseen liittyvien vaikeuksien ennalta ehkäisemistä ja ongelmiin varhain puuttamista. Lisäksi henkilökunnan tehtävä on edistää lasten ja nuorten hyvää oppimista sekä oppilaiden psyykkistä ja fyysistä terveyttä ja sosiaalista hyvinvointia. Oppilaan fyysinen ja psyykinen hyvinvointi saavutetaan parhaiten ennaltaehkäisevällä työllä luomalla koulun arkityöskentely, toimintaympäristö ja - kulttuuri hyvinvointia tuottaviksi.

Ennaltaehkäisevän toiminnan esimerkkejä

Ryhmiä ja luokkien suunnittelu - oppilaiden ryhmittely kasvua ja oppimista tukevaa - joustavat ryhmittelyt - iso/pieni ryhmä - opettajien/ohjaajien tiimit - samanaikaisopetus - riittävä tuki sekä opettajalle että oppilaalle

Pedagogiset keinot - osallistava pedagogiikka - eriyttäminen - opetustilojen sisustaminen ja käyttö - eriyttävät materiaalit - autenttinen opetus - motivaatio ja kannustus: kasvua ja oppimista tukeva ilmapiiri

Koulun ja kodin välinen yhteistyö

- vanhempainillat ja -vartit - säännöllinen yhteydenpito kotiin - perheen kasvatustyön tukeminen - perheen oma vastuu ja tehtävät vanhempana - yhteistyö oppimisen tukemisessa - yhteistyö tiedonsiirrossa

Varhainen ongelmien tunnistaminen ja puuttuminen - oppimisen edistymisen ja käyttäytymisen seuranta - poissaolojen seuranta - henkilökunnan koulutus - oppilashuoltohenkilöstön konsultointi huolen herätessä - ns. riskilapsien tarkka seuranta ja tukitoimien käynnistäminen luokassa ja jatkotutkimuksiin lähettäminen - tiedonsiirto nivelvaiheissa

Monialainen seuranta - neuvola ja varhaiskasvatus - tehostettu 5-vuotistarkastus - kouluvalmiusselvitykset - kouluterveystarkastukset - kouluterveyskyselyt - tehokas opintojen ohjaus - ammatinvalinnanohjaus, tulevaisuuden suunnittelu, jatko-opintoihin haku

Osallisuutta, kasvua ja oppimista tukeva toiminta - kummi- ja tukioppilastoiminta - kerhotoiminta - koululaisten aamu- ja iltapäivätoiminta - yhteistyö nuorisotyön ja muiden sidosryhmien kanssa - ennaltaehkäisevä päihdetyö - kiusaamista ja väkivaltaa vastustava toiminta - tukitoimien seuranta

Oppilashuoltoa ohjaavat asiakirjat

Lainsäädäntö <http://www.finlex.fi>

- Suomen perustuslaki (173/1999)
 - Perusopetuslaki (628/1998), (477/2003), (642/2010)
 - Perusopetusasetus (1194/1998)
 - Oppilas- ja opiskelijahuoltolaki (1287/2013)
 - Asetus opetustoimen henkilöstön kelpoisuusvaatimuksista (986/1998)
 - Kansanterveyslaki (626/2007)
 - Lastensuojelulaki (417/2007)
 - Valtioneuvoston asetus neuvolatoiminnasta, koulu- ja opiskeluterveydenhuollosta sekä lasten ja nuorten ehkäisevästä suun terveydenhuollosta(380/2009)
 - Työturvallisuuslaki (782/2002)
 - Pelastuslaki (468/2003)
 - Pelastusasetus (787/2003)
 - Poliisilaki (493/1995), (21/2001)
 - Nuorisolaki (72/2006)
 - Laki lasten päivähoidosta (36/1973),(1290/1999)
 - Laki lapsen huolto- ja tapaamisoikeudesta (361/1983)
 - Henkilötietolaki 1999
 - Laki viranomaisen toiminnan julkisuudesta (621/1999)
 - Sosiaali- ja terveysministerin asetus potilasasiakirjoista 2009
 - Laki sosiaali- ja terveydenhuollon asiakastietojen sähköisestä käsittelystä (159/2007)
 - Laki sosiaalihuollon asiakkaan asemasta ja oikeuksista (812/2000)
 - Laki potilaan asemasta ja oikeuksista (785/1992)
- Kansainväliset sopimukset
- Unescon Yleissopimus lapsen oikeuksista 1989
 - Salamancan sopimus (Salamanca Statement), 1994
 - Luxemburgin peruskirja (The Charter of Luxemburg), 1996
 - YK: n vammaisten henkilöiden oikeuksia koskeva sopimus, 2006

Asiakirjat

- Esiopetuksen opetussuunnitelman perusteet
- Perusopetuksen opetussuunnitelman perusteet
- Valtioneuvoston asetus perusopetuslaissa tarkoitetun opetuksen valtakunnallisista tavoitteista ja perusopetuksen tuntijaosta (1435/2001)
- Vammaispoliittinen ohjelma
- Neuvolatoiminta, koulu- ja opiskeluterveydenhuolto sekä lasten ja nuorten ehkäisevä suun terveydenhuolto, Asetuksen (380/2009) perustelut ja soveltamisohjeet
- Oriveden kaupungin ja koulujen opetussuunnitelmat